

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca ad ministracja nie odpowiada. Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 41.

Chełmża, środa dnia 20-go lutego 1929 r.

Rok II.

Papiestwo w stosunku do Odrodzonej Polski.

Z okazji wskrzeszenia państwa kościelnego.

Doniosły wielce, międzynarodowej wagi wypadek, jakim bez wątpienia jest zakończenie trwającego 53 lat sporu Watykanu z Kwirynałem i odbudowanie choć w miniaturowych granicach państwa kościelnego, — zwróciło oczy i myśli świata ku postaci dzisiejszego Papieża Piusa XI, kierującego tą największą i najstarszą organizacją ludzkości.

Historja i teraźniejszość Polski zbyt ściśle związana jest z historją i teraźniejszością katolicyzmu, aby ogół polski nie miał być żywymi i ścisłymi węzłami złączony z tem źródłem moralnego wpływu i uroku, jaki wywiera aureola potęgi duchowej, otaczającej Papiestwo.

Tarcia pomiędzy interesami państwa a interesami Kościoła mają niewątpliwie pewną swoją historję; redukują się one jednak przeważnie do zakresu polityki świeckiej duchowieństwa danego państwa, usiłującego kierować życiem politycznym swojego kraju.

Polskiej sprawie w okresie niewoli Kościół oddawał za Pontyfikatu Piusa IX zwłaszcza, niezapomniane usługi w okresach, w których nacjonalistyczne rządy wypowiadały walkę zarówno polskości jak i katolicyzmowi. Przyznać trzeba bezstronnie, że Kościół przyczynił się niezmiernie do skrzepnięcia siły odpornej polskości.

Od chwili odzyskania niepodległości, Polska na Stolicy Piotrowej znalazła potężnych i życzliwych sprzymierzeńców. Benedykt XV za ostatnich lat swego Pontyfikatu okazywał żywe zainteresowanie Polską, wysyłając do Warszawy jeszcze w czasach okupacji jednego z najwybitniejszych prałatów Kurji, którego uznawał jako jednego z najgodniejszych do kierownictwa Kościołem w Polsce.

Monsignore Achilles Ratti stał się w Warszawie wprędce jedną z najpopularniejszych postaci, orjentując się szybko w wartościach społeczeństwa polskiego. Z obecnym Marszałkiem Piłsudskim łączył go stosunek przyjazny i serdeczny. Podczas wojny bolszewickiej b. nuncjusz Ratti w najkrytyczniejszych chwilach Warszawy wytrwał sam jeden z pośród przedstawicieli zagranicznych na stanowisku. Po wojnie oddał wielkie usługi sprawie hamowania zartego nacjonalizmu niemieckiego duchowieństwa na G. Śląsku jako Papieski Komisarz Plebiscytowy.

W tych najcięższych dla nas chwilach dzisiejszy Pius XI. otoczył całą Polskę swoją wielką miłością, której wyrazy i dowody daje nieustannie od chwili, kiedy wstąpił na Tron Papieski. Ta Jego przyjaźń dla Polski nie mogła ujść uwadze Włochów, którzy Piusa XI. nazywają często „Papa Polacco“, tak ich uderzyło traktowanie Polski przez Ojca św. niemal jako drugiej Jego Ojczyzny.

Mądrość, szlachetność, dobroć, sprawiedliwość, energja, humanizm — są cechami Pontyfikatu Piusa XI, który po siedmiu latach rządów uważany jest za jedną z najwybitniejszych postaci, jakie kiedykolwiek zajmowały Tron Piotrowy. Dzięki też wielkiej mądrości politycznej Piusa XI, On sam i Jego następcy nie będą już więcej „więźniami Watykanu“.

Litwa nie może otrzymać pożyczki.

Kowne, 19. 2. (AW). Rząd litewski prowadzi rokowania z jednym z zagranicznych karteli finansowych, w sprawie udzielenia pożyczki na sumę 4 milionów dolarów. Dotychczas rokowania nie dały realnych wyników, mimo iż rząd litewski wszelkimi siłami stara się pożyczkę tę otrzymać.

Dzieci bez opieki rozsadanikami tyfusu.

Moskwa, 19. 2. (AW). Z szeregu ośrodków prowincjonalnych sygnalizują o wybuchu epidemii tyfusu plamistego i powstaniu kilkunastu ognisk epidemii w gubernjach twerskiej, riazkańskiej i w niektórych powiatach gubernji moskiewskiej. Głównym rozsadanikiem epidemii są masy dzieci, pozostających bez opieki. Dzieci te potworzyły całe bandy, które dokonują napadów na ludzi starszych, ograbując zwłaszcza przejeżdżnych na mniej ruchliwych szosach i drogach. Rząd sowiecki jest bezsilny w walce z plagą „dzieciną“.

Nowa taktyka komunistów.

Warszawa, 19. 2. (AW). Komuniści, którzy dotychczas dążyli do opanowania robotników przez wstępowanie do klasowych związków zawodowych zmienili ostatnio taktykę. Tworzą mianowicie obecnie nowe związki z centralną siedzibą w Warszawie pod nazwą „komitety jedności“. Akcje te prowadzić mają nie tylko komuniści, ale i PPS — lewica.

Katastrofa na kopalni.

Katowice 19. 2. (AW) Onegdaj w nocy na kopalni Wolfgang zawałił się ganek, przyczem zasypani zostali czterej górnicy. Po kilku godzinnej akcji ratowniczej wydobyto zwłoki dwóch górników, dwaj inni odnieśli ciężkie pokaleczenia. Urząd górniczy w Królewskiej Hucie prowadzi dochodzenia, celem ustalenia odpowiedzialności za wypadek.

Anarchja w Afganistanie.

Moskwa, 19. 2. Z Kabulu donoszą, że część szczepów zamieszkałych pomiędzy Kabulem, Kandaharem i Dżelalabad poklamowała swą naleźność zarówno od Kabulu jak i Kandaharu. W okolicach Dżelalabad rozpoczęły się zbrojne starcia między poszczególnymi szczepami. W Kabulu wzrósł bandytyzm i brak żywności.

Estonję nawiedziła epidemia grypy

Tallin, 19. 2. (AW). Epidemia grypy w Estonji zatacza coraz szersze kręgi. Z Tallina, gdzie grypa nadal grasuje, choroba przerzuciła się do Narwy, Dorpatu, Wesenbergu i Peczory. Na prowincji w niektórych miejscowościach epidemia ogarnęła całe wsie.

Boliwia ponowi atak na Paragwaj?

Waszyngton, 19. 2. Charge d'affaires Paragwaju zawiadomił dziś departament stanu, że oddział armji boliwijskiej przygotowuje się do nowej ofensywy na Paragwaj.

Dwa zamachy na gen. Czang-Kai-Szeka.

Nankin, 19. 2. Ostatnio dokonano 2 zamachów na prezydenta Chin, gen. Czang-Kai-Szeka, który otrzymał lekką ranę rewolwerową.

Sytuacja „Tczewa“.

Hamburg, 19. 2. Sytuacja statku „Tzew“ jest nieco lepsza. Lody odsunęły go dalej od brzegu. Onegdaj aeroplan niemiecki zrzucił na pokład „Tczewa“ 85 kg. żywności. Załoga trzyma się dzielnie i wydaje się być w dobrym humorze.

Anglja zwoła konferencję rozbrojeniową.

Nowy Jork, 19. 2. (AW). Ambasador angielski w Waszyngtonie Howard oświadczył onegdaj, że rząd angielski zamierza zaproponować zwołanie nowej konferencji w sprawie rozbrojenia. Widoki tej konferencji oceniają powszechnie jako korzystne.

Deportacja zwolenników Trockiego.

Moskwa, 19. 2. (AW) Większość trockistów uwięziona podczas masowych aresztowań dokonanych w ubiegłym miesiącu, deportowana została do „Kraju Narjmskiego“. Ogółem deportowano już 183 zwolenników Trockiego.

Koniec dyktatury w Hiszpanji?

„Le Journal“ donosi, że w Madrycie obiega pogłoska o rychłym powrocie do ustroju kontyntyjnego.

U władzy stanąłby syndykalcki rząd tychezasowy z Primo de Riverą na czele.

Książę Yorku wicekrólem Indji?

Dzienniki londyńskie donoszą, iż w pełnych kołach politycznych rozważana jest możliwość nominacji księcia Yorku na wicekróla Indji. Miałoby to nastąpić w przyszłym roku, gdy lord Irving z chwilą wygaśnięcia swego mandatu, przestanie piastować godność wicekróla Indji.

Eksplzja miny pod pociągiem.

Excelsior donosi z Meksyku, że wskutek podmowania toru przez powstańców na jednej z tamtejszych linii zginęła eskorta wojskowa pociągu.

Palacz i maszynista również ponieśli śmierć.

Ostatnie telegramy.

Warszawa, (AW). Onegdaj premier Bartel odbył kolejno konferencje z ministrami Składkowskim, Czechowiczem, Świtalskim, Carem i Staniewiczem. O godz. 6-tej wieczorem odbyła się narada na Zamku P. Prezydenta z premierem Bartlem. Narada trwała 2 godziny.

Warszawa (AW). Onegdaj przybył do Warszawy gubernator miasta Milwaukee w Stanach Zjednoczonych p. Hoan. Na dworcu powitali gościa delegat izby polsko-amerykańskiej p. Pankiewicz, oraz delegat magistratu p. Szarmach. Gubernator Hoan przybył w celu zwiedzenia Polski. W Milwaukee znaczny odsetek stanowią Polacy.

Warszawa (AW). Termin przyjazdu rumuńskiego min. spraw zagr. do Warszawy nie jest jeszcze, jak się okazuje, statecznie ustalony i poseł rumuński w Warszawie p. Dawilla bawi obecnie w Bukareszcie. Celem jego pobytu w Bukareszcie jest przygotowanie wizyty rumuńskiego ministra Mironescu w stolicy Polski.

Warszawa (AG). Jak słyhać prowadzone od lat kilku prace rządu polskiego mające na celu uzyskanie od rządu rumuńskiego odszkodowania dla tych obywateli Polski, których majątki zostały w Besarabji wywłaszczone bez żadnego odszkodowania, są obecnie na najlepszej drodze. Poszkodowani przez wywłaszczenie na mocy reformy rolnej w Rumunji obywatele Polski mogą mieć przeto nadzieję, iż ich pretensje będą zaspokojone.

Warszawa (AW). W przyszłą środę podkomisja prawnicza pod przewodnictwem p. Polakiewicza rozpocznie prace przygotowawcze nad przekazanym sobie do załatwienia projektem ustawy o unormowaniu stosunków prawnych zawodu dziennikarskiego.

Ze świata

Codziennie jeden samolot

budować będzie od dnia 1 maja br. fabryka samolotów Forda w Detroit (Ameryka). Każdy samolot będzie miał 3 motory. Dodać można, że Henryk Ford uczcił 82 rocznicę urodzin Tomasza Edisona ofiarą 5 milionów dolarów na cele amerykańskiego muzeum wynalazków.

Specjalny pociąg dworski dla Papieża.

Donoszą z Rzymu, że dyrekcja kolei włoskich rozpoczyna pracę nad budowaniem specjalnego pociągu dworskiego dla Papieża. Pociąg ten ma

Polak królem murzynów.

Jak donoszą dzienniki amerykańskie, w tych dniach ukazała się książka „The Magic Island“, napisana w języku angielskim przez znanego powieściopisarza B. W. Seabrook'a, opisująca życie porucznika armji Stanów Zjednoczonych, Faustyna Wirkusa, jedynego białego człowieka na wyspie Le Gonave.

Młody „król“ Faustyn, syn górnika Łukasza i Anny Wirkusów, zamieszkałych w Dupont, uro-

dził się w Polsce. Jako mały chłopiec przyjechał wraz z matką do Ameryki, gdzie po skończeniu szkół pracował jako pomocnik górnika, a później wstąpił do marynarki Stanów Zjednoczonych, gdzie zwrócił uwagę swym taktem, służbistością i zaletami charakteru i został wysłany jako sierżant przez dowódcę marynarki na wyspę La Gonave, jedną z największych wysp, należący do szczytów murzyńskich z Haiti.

być podobny do pociągu dworskiego. Jednocześnie ma być rozpoczęta budowa dworca kolejowego watykańskiego, który gotowy będzie już w sierpniu r. b. Poza to istnieje projekt wydania specjalnych marek pocztowych ku uczczeniu jubileuszu Ojca św.

30 karabinów maszynowych w budynku socjaldemokratycznym w Wiedniu.

W sprawie rozwiązania Robotniczego Związku Strzeleckiego, który mieścił się w budynku socjaldemokratycznym, pisma wskazują na to, że przy rewizji znaleziono 30 karabinów maszynowych, tudzież przeszło 300 karabinów, oraz telefon polowy. Broń skonfiskowana pochodzi z Niemiec, a nabyta została roku ubiegłego.

Z kraju.

Polski Kongres Eucharystyczny w Poznaniu.

W myśl postanowienia episkopatu Polski, odbędzie się w pierwszym półroczu 1930 r. 1 Polski Kongres Eucharystyczny w Poznaniu.

12 tysięcy zaprotestowanych weksli w Kownie.

Liczba wekslowych rośnie z miesiąca na miesiąc. Podczas, gdy w grudniu 1927 r. było około 7 tys. weksli zarejestrowanych to w grudniu 1928 r. około 12 tys.

Zasądzenie morderców kuratora Sobińskiego.

Onegdaj zapadł we Lwowie wyrok w procesie przeciwko mordercom śp. kuratora Sobińskiego, Atamańczukowi i Werbickiemu. Przysięgli odrzucili pierwsze pytanie odnoszące do Atamańczuka czy jest winien zbrodni bezpośredniego skrytobójczego morderstwa 9 głosami potwierdzili zaś drugie pytanie co do winy Werbickiego, trzecie pyta-

nie odnośnie do Atamańczuka jako współwinnego w zbrodni 11 głosami potwierdzili. Na podstawie tego werdyktu trybunał zasądził Iwana Werbickiego jako bezpośredniego sprawcę zbrodni morderstwa na karę śmierci, a Atamańczuka jako współwinnego na karę 10 lat ciężkiego więzienia.

Propaganda trzeźwości na Kaszubach.

Jak donosi „Gazeta Kartuska“, przeprowadza gmina Miechucino w niedzielę 8-go marca br. głosowanie w sprawie całkowitego zniesienia miejsc sprzedaży alkoholu. Inicjatywa urzędzenia takiego plebiscytu wyszła z zarządu gminy, w którym zasiadają świątli mężowie, jak pp. Czaja, Kąkol Zwara, Stejnka Papka, Gański, Bela, Kitowski, Kwizdyński, Wandtka i inni z sołtysiem p. Józefem Trepczykiem na czele.

Dar Pani Dewey.

Chcąc ulżyć cierpieniu ubogiej ludności, spowodowanemu niespodziewanie silnymi mrozami, które nawiedziły Warszawę, żona doradcy finansowego rządu polskiego, p. Dewey, przesała na ręce p. prezydenta miasta 1000 zł. na pomoc wedle jego uznania, a p. prezydent miasta przekazał tę sumę miejskim organom opieki społecznej do odpowiedniego podziału.

Odnaczenie papieskie.

Ks. dr. Władysław Hozakowski, oficjal poznański, kanonik metropolitalny i profesor teologii, w uznaniu zasług, jakie położył około dobra archidiecezji w 36-letniej, niestrudzonej pracy, otrzymał na wniosek J. Em. Ks. Kardynała - Prymasa wysoką godność protonotarjusza apostolskiego ad instar participantium. Protonotarjat apostolski jest najwyższym szczeblem prałatur rzymskich i udziela prawa noszenia mitry i innych pontyf kalij.

Katastrofa kolejowa na Śląsku Cieszy.

Dnia 11 bm. rano zderzyły się na szlaku Pawłowice—Strumień dwa pociągi towarowe, z których jeden był nienadawany, przyczem parowóz tego pociągu oraz 30 wagonów wyskoczyło z szyn i uległo częściowemu zniszczeniu. Strat w ludziach nie było.

Podczas silnych mrozów zmuszony jest każdy siedzieć w domu. Na nudy nikt nie będzie narzekał, jeżeli czyta pismo bezpartyjne „Przeгляд Pomorski“, który go o wszystkim poinformuje!

Walery Przyborowski.

PAMIĘTNIKI PANA SYMFORJONA.

Z NOTATEK PO NIM POZOSTAŁYCH.

(13)

O przyjaźni z księżmi, to pił do Paulinki — a o „byle kim“ do mnie.

Niechże to będzie źle według ciebie, ano każdy przyzwoity obywatel tak robi jak ja — a tylko łapserdaki inaczej.

Wszystko to panie postępowcy, narzekający na starych i stare — ano oni nie warci tym starym i rzemyka u trzewika rozwiązać.

Może jego towarzystwa były lepsze, które na utrapienie Sabinki poczęły się złączyć do ich domu — może lepsze takie białe lby, jak pan Kazimierz bez obcasów, wielcy ludzie...

Cały wieczór gadali ci niestworzone wicki, banialuki, torby sieczki nie warte, żarli bo nie jedli, wyborne Sabinki przysmaczki, nie umiejąc ich nawet jak należy ocenić i wynieśli się, zostawiając w salonie moc dymu i ogryzków cygar.

Całej tej hołoty poprostu w porządnym towarzystwie przyjąć nie można było.

Bo to lby rozczochrane, wielkie jak stodoła, buty nie wyczyszczone, fraki i tużurki zaplamione, niedbale włożone, koszule pomięte, ano, czysta banda rozbójników.

I jeszcze ośmielali się nas lekceważyć, nie

mówili z nami, obywatelami.

Pan Zygmunt sam dla nich był wylany, nadskakujący, grzeczny nad wyraz — a nas traktował z góry, jak sprzęt jaki.

Sabince naturalnie to wszystko się nie podobalo.

Zwróciła więc uwagę pana Zygmunta, że nie życzy sobie widywania u siebie więcej tych panów

Szanowny jej mążnek na te słowa zmarszczył brew i rzekł:

— Moja Sabinko, jeżeli dla ciebie to robię, że przyjmuję tych głupców, szewców — to zróbże ty to dla mnie i przyjmuj moich przyjaciół, którzy przecie coś więcej są warci.

Sabina nie mogła wprost powiedzieć, że nie chce, bo pan Zygmunt obok wszystkiego był despotą w domu, ale krzywiła się i zawsze jak szli okazywała nieukontentowanie.

Pan Zygmunt widząc to, gniewał się, ciskał, skarzył przed swoją żoną, a ta moralny prawila Sabince.

Ja zaś patrząc na to wszystko i mając szczerą chęć dokuczenia panu Zygmuntowi, mówiłem Sabince:

— Nie daj się! nie daj Sabinko!... a to cię opanuje i zamęczy, odzwyczai od ludzkiego towarzystwa — pokaż, żeś ty panią w domu. Kobieta przecie nadaje ton domowi, jest jego podstawą — winna mieć głos — nie daj się, mówię ci.

Nie dawała się też wcale — ano, była to dzielna także niewiasta.

Jednakże nie przyszło jeszcze do starcia między małżonkami, jeszcze się przykładnie kochali.

Pan Zygmunt bowiem, jakiem to już nieraz powiedział, był kunktatorem, jak ów wódz jakiś grecki czy perski, Fabjusz.

Czekał więc i tym razem, a swoją drogą prawil co dzień Sabince kazania o celach życia, o ludzkości, o naukach i tym podobne awantury, które mi zdawało mu się, że ją przerobi.

Nie przerobił jednakże, bo Sabinka nie dawała się a owszem okoniem mu stawała i powoli ujarzmiała go.

Znosił to długo pokornie, aż też Sabinka przeholowała widać miarę, bo przyszło do żywego starcia.

A to tak było:

Schodziły się do Sabinki niekiedy na pogawędkę, z robotkami w rękach, jej znajome przyjaciółki i gwarzyły, jak to zwykle kobiety, o fatalaszkach.

Owóż pewnego dnia, pan Zygmunt, w jakimś kwaśnym humorze, milcząc, przysłuchiwał się ich rozmowie.

— Czy ty wiesz Sabinko — mówiła jej siostra Paulina — że panna Zaremba idzie za mąż?...

— Idzie za mąż! a za kogo proszę cię?...

— Za pana K... wiesz, właściciela hotelu.

— U! to dobrze idzie — ten pan K... to podobno bogaty, ja go znam. Widziałam go raz na fantowej loterii w ogrodzie Saskim — a prędko będzie ślub?...

— Za miesiąc u św. Jana.

— O to pójdę, pójdę — proszę cię, a wyprawa? kto szyje?

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z dalszych stron.

Toruń. (Ofiary mrozu w drzewostanie). W wyniku długotrwałych mrozów w lasach pomorskich zauważono rzadki wypadek pęknięcia kory drzewnej z powodu mrozów. Na drogach, linjach i ścieżkach leśnych napotyka się bardzo wiele saren, zajęcy i ptactwa, które zginęły z mrozu i leżą w stanie zlodowaciałym.

Lisewo, pow. Chełmno. (Z życia Tow. Młodzieży Polskiej). Walne zebranie wspomnianej organizacji odbyło się 10 bm., przy udziale 60 członków, pod przewodnictwem patrona ks. Dreszlera. Po sprawozdaniu z działalności rocznej wybrano nowy zarząd w następującym składzie: patron ks. Dreszler, wicepatr. Talaśka, prezes-Zaporowicz Józef, zast. prezesa-Fischer, sekretarz-Stendera, Julian, zast. sekr.-Wroniecki, skarbnik-Jabłoński Antoni, naczelnik-Jaworski, kapelmistrz-Jabłoński Jan, sąd honorowy-prezes-Zaporowicz, Talaśka, Kowalski, rewizorzy-Jabłoński Jan, Fischer Józef. Po dokonaniu wyborów prezes Fischer wygłosił referat p. t. „Dla Boga i Ojczyzny“.

Zakrzewo, pow. Chełmno. (Z ruchu Ch. Z. Z.) Dnia 7 bm. odbyło się w Zakrzewie zebranie miejscowej filii Ch. Z. Z. przy licznych udziałach członków. Referat wygłosił prezes woj. p. Zglinicki, przedstawiając w ogólnych zarysach nową formę Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, które jako naczelną zasadę wzięło sobie obronę swych członków przed nieuczynnym wyzyskiem przez pracodawców. Ruch chrześcijańsko-społeczny rozszerza się coraz dalej po całym Pomorzu, albowiem tło polityczne odrzuciło całkiem od siebie.

W dyskusji zabierali głos p. Zieliński, Zyrowicz i inni, zgadzając się na wywody referenta, ponieważ, jak mówili, przekonali się, że Ch. Z. Z. nie pasie robotnika i rzemieślnika polityką, lecz szczerze go broni przed wyzyskiem. Okrzykiem „Niech żyje Ch. Z. Z. zamknięto zebranie.

Wabcz, pow. Chełmno. (Z życia Ch. Z. Z.) Dnia 8 bm. odbyło się w Wabczu zebranie filii Ch. Z. Z. przy bardzo licznych udziałach członków i sympatyków. Obradom przewodniczył prezes filii Ch. Z. Z. p. Bronisław Kocieniowski, który w serdecznych słowach powitał prezesa woj. p. Zglinickiego. Prezes woj. p. Zglinicki wygłosił treściwy referat o sprawach zawodowych. Obecni obdarzyli go hucznymi oklaskami.

W dyskusji zabierali głos: p. Kocieniowski i inni, którzy omówili różne bolączki, jakie warstwy robotnicze cierpią w związku z terminatkami i niesprawiedliwym traktowaniem przez panów właścicieli majątków. Poza tym wyrażano się z uznaniem o wyteżonej pracy Sekretariatu wojewódzkiego Ch. Z. Z. i poszczególnych członków Zarządu wojewódzkiego.

Po wyczerpaniu tematu obrad, zamknięto je okrzykami na cześć Ch. Z. Z.

Sępólno. (Zniesienie podatku hotelowego). Rada Miejska w Sępólnie na skutek starań Izby Przemysłowo-Handlowej zniosła podatek hotelowy obniżając dotychczasowy w wysokości 30 proc.

Bydgoszcz. (Dodatki dla pocztowców z powodu mrozów). Ze źródeł kompetentnych dowiadujemy się, iż funkcjonariusze Poczty i Telegrafów z racji pełnienia swoich funkcji w czasie mrozów — mają otrzymać dodatki pieniężne od 50 do 100 zł. Wiadomość ta zrobiła na urzędnikach Poczty i Telegrafów nadzwyczaj dodatnie wrażenie.

Gielda zbożowa.

POZNAŃ dnia 18. 2. 1929 roku.

płacono za 100 kg. w zł.

Żyto nowe	00,00—33,04
Pszenica nowa	00,00—43,65
Jęczmień przemysłowy	32,25—33,25
Jęczmień browarowy	34,00—36,00
Owies	30,25—31,25
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—46,00
Mąka pszen. 65 proc.	59,50—63,50
Otręby żytnie	24,75—26,75
Otręby pszenne	24,75—25,75
Rzepak	00,00—00,00
Groch polny	44,00—47,00
Groch Viktorja	62,00—67,00
Groch Folgera	53,00—58,00

Tendencja spadkowa.

Bank Polski płacił 18 lutego za:

dolary amerykańskie	8,85 — 8,84
funt szterlingów	43,11
franki szwajcarskie	170,84
franki francuskie	34,70
marki niemieckie	210,75
guldeny gdańskie	172,31

Jrytują się nasi przeciwnicy,

że przyglądać się muszą temu, jak w naszej Chełmży i okolicy stale wzrasta armja Czynielników

„PRZEGLĄDU POMORSKIEGO“.

„Przegląd Pomorski“ jako pismo codzienne demokratyczne i bezpartyjne znajdować się powinno w każdej rodzinie polskiej.

Więc spiesz się z odnowieniem abonamentu!!!

KRONIKA

Chełmża, dnia 19 lutego 1929 roku.

Kalendarzyk.

Wtorek: Konrada w.

Środa: Niofora m.

Wschód słońca: 6,39 rano

Zachód słońca: 16,50 po poł.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur pełni „Apteka Nowa“

— **Rozwiązania zagadek** podanych w ostatnim dodatku „Strzechy Rodzinnej“ należy przesyłać do naszej redakcji. Za trafne rozwiązanie przez losowanie zostanie nagrodzonych trzech miłośników zagadek. Rozwiązania należy przysyłać najpóźniej do czwartku włącznie. Nazwiska trafnie rozwiązujących nasze zagadki i nagrodzonych będziemy ogłaszali w „Strzesze Rodzinnej“. A zatem spieszcie się miłośnicy zagadek z nadsyłaniem rozwiązań, bo nagrody cenne mogą was ominąć.

— **Z targu.** Na dzisiejszym targu panował słaby ruch. Za masło płacono — 3,00-3,50 zł., za jaja — 5 00 zł. inne produkty nieco podrożały ze względu na trudną komunikację.

— **Komunikacja kolejowa.** Pomimo zawieji śnieżnych nie doznała przerwy. Pociągi w kierunkach: Toruń — Grudziądz — Kowalewo — Brodnica i Unistaw kursują. Opóźnienia są poważne. Pracę nad oczyszczeniem torów kolejowych trwają nadal. Jest nadzieja, że jeżeli ponownie zawieje i śnieżyca nie zahamują ruchu, komunikacja kolejowa zostanie zaprowadzona normalnie.

— **Mróz** w dalszym ciągu trzyma. W dniu dzisiejszym termometr wskazywał w godzinach rannych 11 stopni C. poniżej zera. Więcej ostre wiatry północno-wschodnie. Horyzont się nieco wypogodził.

— **Jak uniknąć odmrożeń?** Często-kroć przy wypadkach odmrożeń, które wobec strasznej obecnej fali zimna przytrafiają się nieomal co chwila, ludzie nieświadomi stosują zupełnie niewłaściwie, a często wprost szkodliwe środki, jak na przykład ogrzewanie odmrożonej części ciała.

Aby temu zapobiec podajemy poniżej kilka wypróbowanych sposobów, bądź usuwających odmrozenie, bądź łagodzących jego nieraz bardzo skomplikowane i trudne do wyleczenia następstwa.

Przy lekkich wypadkach dających o sobie znać silnym zaczerwienieniem oraz swędzeniem odmrozo-

Składka łańcuskowa.

na pomnik poległych w naszym mieście

Ogniwo 12.

Wezwany przez p. Czajkowskiego składam 5 zł. i do dalszego kontynuowania łańcucha składkowego wzywam:

1) p. Kozłowskiego (juniora)

2) p. Jana Gołębińskiego.

Stanisław Sinoradzki

Ogniwo 13.

Wezwany przez p. Gogę składam 5 zł. i wzywam pp.

1) Bolesława Korthalsa

2) Kazimierza Leszczyńskiego.

Bolesław Feeser (Bank Ludowy).

nego członka, przyczem skóra w miejscu zaatakowanym nabiera specyficznego połysku, należy stosować okłady z wody gulardowej i spirytusu. W wypadkach silniejszych, gdy odmrożona część ciała nabrała koloru białego i zatraciła wrażliwość, najlepiej jest stosować nacieranie śniegiem, aż do chwili gdy ta część ciała nie odzyska normalnej ciepłoty i barwy.

W wypadkach bardzo silnego porażenia, gdy naruszony jest naskórek, gdy się wysypują na nim plamy koloru siniego lub pęcherze należy udać się o pomoc do lekarza, gdyż tego rodzaju odmrożenia wymagają nieraz skomplikowanych zabiegów, a nawet pomocy chirurgicznej.

Aby się uchronić od odmrożenia, należy ubierać się ciepło i przestronno, najodpowiedniejszymi do tego materiałami jest czysta wełna i futro, jako znakomite przewodniki ciepła.

— **Kronika policyjna.** W dniu wczorajszym za przekroczenie przepisów policyjno-administracyjnych spisano jeden protokół.

— **Przypomnienia dla myśliwych i rybaków.** W lutym nie wolno i nie należy polować na: jelenie, zające, jarzabki, kurapatwy, bazyanty, przepiórki i dzikie gołębie, kozice, cielęta, łanie, spiczaki, sarnie kozy (sarny), świstaki oraz na samice cietrzewi i głuszców. Nadto nie wolno i nie należy łowić raków.

— **Dodatek za służbę w czasie mrozów.** Rada Ministrów uchwaliła wypłacić jednorazowy dodatek w wysokości 80 do 100 proc. tym funkcjonariuszom Policji Państw., kolei, służby pocztowo-telegraficznej i telefonicznej oraz drogowej, którzy w okresie ciężkich mrozów pełnili stale służbę zewnętrzną.

— **Kat. Stow. Młodzieży Polskiej,** w skróceniu S.M.P. miało swe plenarne zebranie, które odbywa się regularnie co drugą niedzielę, przy udziale 50 druhów w swem ognisku w ostatnią niedzielę. Po odśpiewaniu pieśni postnej, która wywołała poważny nastrój u druhów, p. kier. Dolecki wygłosił wykład o Powszechnej Wystawie Krajowej. Wykład sam w sobie ciekawy obudził żywe zainteresowanie u druhów, ponieważ nasze Stow. wybiera się też na wystawę.

Po dyskusji żywej przyjęto 3 nowych członków, 2 druhów do oddziału starszych, 1 do młodszych, jest nas już teraz 90. Ładną pogadankę o numerze lutowym „Przyjaciela Młodzieży“ przeprowadził p. prof. Brzeziński. Nasze czasopismo wychodzi dla wszystkich druhów w całej Polsce, a organizacja liczy ponad 10 000. W „skrzynce zapytań“ były do omówienia pytania: „co jest za chmurami“ i „gdzie i kiedy kończy się świat?“. Zabrał tu głos p. aplik. sądowy Glemma, który nam często już wygłaszał ciekawe wykłady. Druhowie nasi umieją czynić dobre chęci i zrozumienie ludzi inteligentnych dla naszych dążeń i już łączy nas z nimi nie tylko szacunek dla nich, ale szczerze przywiązanie.

Z doniesień zarządu najbardziej druhów ucieszyło to, że drh. prezes zapowiedział koncert radiowy dla druhów w „Ognisku“ na przyszłą niedzielę po „Gorzkich zaiach“. Przyjemność tę sprawi druhom naszym umożliwi nam p. Skański swoim aparatem radiowym.

Przy końcu ks. wicepatron Wilczewski przypomniał druhom słowa z kazań ksks. misjonarzy dla młodzieńców: „że młodzież to nadzieja rodziców, państwa i kościoła i zachęcał ich, by byli misjonarzami z pracy nad sobą i kolegami“. Z radością w sercu i z dobrym postanowieniem w duszy po odśpiewaniu hymnu młodzieży druhowie opuścili ognisko. „Gotów“.

(Drh. gospodarz)

Wystawcy, wypełnijcie Wasze zobowiązanie wobec

Powszechnej Wystawy Krajowej.

Opieszałość Wasza zaszkodzi Wystawie, i Wam Samym!

Obwieszczenie!

Tutejsza stacja kolejowa potrzebuje natychmiast

60-70 robotników

z łopatomy, którzy winni się zgłosić u Naczelnika Stacji.

Chelmska, dnia 18. II. 1929 r.

MAGISTRAT

(—) Dr. Wyszkowski, w z. Burmistrz.

Zatwierdzony przez rząd:

Pomorski Kurs Handlowy
w Toruniu.

Kurs pisanie na maszynach
30 systemów, stenografji,
buchalterji ogólnej, specjalność,
rolniczej itd.

Świadectwa egzaminacyjne.
Toruń, Żeglarska 25.

Poszukuje się zaraz ubikacji na

WARSZTAT STOLARSKI

z łącznym mieszkaniem 3-4
pokojom, najchętniej
cały domek.

Zgłoszenia uprasza

OTTON WASZEK
Pruszków, Kochanowskiego 4
lub Przeglądu Pomorskiego

Serdeczne podziękowanie

dla pana astrologa

Sękowskiego w Bydgoszczy, Gdańska 147, który mnie wyleczył z suchoty, diagnoza czterech lekarzy i dwóch felczerów, uznając mnie za niewyleczalnego, gdzie też już 3 mies. przeleżałem, nie mogąc się od słabości podnieść. Pan S. nie widząc mnie, podał na podstawie mego horoskopu mi leki, które tak skutecznie działały, że już po 14 dniach wstałem, a po 4 tygodniach poszedłem do służby. Obecnie po 6 miesiącach przybrałem na wadze 90 funtów, co każdego dziwi, znając mnie przedtem wyschłego niemal do kości.

Wobec tak świetnego wyleczenia, czuję się do miłego obowiązku panu S. publicznie złożyć me najserdeczniejsze podziękowanie.

LUBANIE, powiat Nieszawa.

PIOTR RAKUĆ, urzędnik kolejowy.

Sery śmietankowe

Śledzie opiekane
zawijane
w rozmaitych sosach

SARDYNKI w oliwie

poleca po najniższych cenach

Wiktor Olszewski

Chelmska — ulica Toruńska 36.

Karoserie

na samochody
ciężarowe, auto-
busowe i osobowe,

wykonuje solidnie przy przystępnych cenach

L. Skalski, Toruń, Prosta 22
Zakład budowy wozów i wyrobów drzewnych.

ZANIM

Zgubiono rękawiczki

skórkowo-futrzone
zupełnie nowe, w prze-
strzeni od Dworca ul.
Toruńska do Rynku.

Uczciwy znalazca
zechce takowe oddać
za wynagrodzeniem u

p. Riegiera

mistrza blacharskiego
Rynek 11

zwątpisz w odzyskanie zrujnowanego zdrowia, zażądaj bezpłatnej broszury „O ziołach leczniczych“. Nie zawiedziesz się! Tysiące cudownie uleczonych!! Adres: **Liszki, Apteka.**

Makulatury (stare gazety)

funt 40 groszy
oddaje

**Skład Papieru
Druk. Przemysłowej**

Meblowany pokój

od 1-go marca do
wydzierżawienia

P. Haberer

Rynek 14.

Wyjątkowo korzystnie jest do sprzedania małe

gospodarstwo

w dobrym
stanie.

CHEŁMZA

ul. Poniatowskiego 10

Reklama dźwignią handlu!

Osade rentowa

80 morgów w powiecie tucholskim na sprzedaż

A. Sękowski

Bydgoszcz

ul. Gdańska 147.

Mapy

Wybrzeża Pol-
skiego z powiatem nadmorskim oddaje po

25 gr. sztukę

**Drukarnia
Przemysłowa.**

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chelmsku 6 razy w tygodniu „Przeгляд Pomorski“ na miesiąc marzec 1929 r. za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowymi. „Przeгляд Pomorski“ proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____

Miejscowość: _____ ulica i nr. _____

Kwit pocztowy

Zi _____

tytułem przedpłaty na „Przeгляд Pomorski“ na miesiąc marzec 1929 r. odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

_____ dnia _____ 1929r.

podpis: _____

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chelmsku 6 razy w tygodniu „Przeгляд Pomorski“ na miesiąc marzec 1929 r. za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowymi. „Przeгляд Pomorski“ proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____

Miejscowość: _____ ulica i nr. _____

Kwit pocztowy

Zi _____

tytułem przedpłaty na „Przeгляд Pomorski“ na miesiąc marzec 1929 r. odebrałem co niniejszem potwierdzam.

_____ dnia _____ 1929 r.

podpis: _____